

Результаты исследования и их обсуждение. Для оценки выраженности положительной реакции на аутоантитела к ДНК рассчитывали индекс реакции (ИР) как отношение оптической плотности исследуемого образца сыворотки к среднему значению оптической плотности отрицательного контроля. Коэффициент корреляции между значениями гидратации, медианной частоты ($F_{\text{медианная}}$) и ИР составил $r = 0,73$; при этом, чем более выражена положительная реакция относительно наличия аутоантител к ДНК_{нативная}, тем выше значение реальной части комплексной диэлектрической проницаемости.

Изучение поверхностного натяжения сыворотки крови, что на частотах дисперсии диэлектрической проницаемости свободной воды, сыворотки крови с положительным ИР и слабopоложительным ИР характеризуются более высокими значениями электромагнитного отклика и, следовательно, меньшими значениями поверхностного натяжения данной биологической системы.

Выводы. Достаточный уровень корреляции экспериментальных данных, которые были получены по двум методикам, позволяет рекомендовать использовать измерение гидратации и поверхностного натяжения сыворотки крови для повышения эффективности диагностики и как критерий для коррекции терапии ОСД.

УДК 612. 017.2 + 616.53-002 + 616.003.96

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ
АДАПТАЦІЙНОЇ НАПРУГИ
У ХВОРИХ НА ПОШИРЕНІ
ДЕРМАТОЗИ, ЩО АСОЦІЙОВАНІ
З ЛІКАРСЬКОЮ ХВОРОБОЮ,
І ХВОРИХ БЕЗ УСКЛАДНЕНОГО
АЛЕРГОЛОГІЧНОГО АНАМНЕЗУ**

**Солошенко Е. М., Шевченко З. М.,
Ярмак Т. П.**

*ДУ «Інститут дерматології
та венерології НАМН України»*

Адаптація - пристосовуваність до навколишнього середовища. Відомо, що в орга-

нізмі людини існує система неспецифічних адаптаційних реакцій, кожна з яких на всіх ієрархічних рівнях має властивий тільки їй комплекс змін. Невідповідність між постійно змінюючимися умовами навколишнього середовища і фізіологічними можливостями організму приводить до порушення процесів адаптації. Враховуючи вищевказане, оцінка адаптаційних можливостей організму розглядається як один з найважливіших критеріїв стану здоров'я, предхвороби та хвороби.

Мета роботи – порівняльний аналіз стану адаптаційної напруги хворих на поширені дерматози, що асоційовані з лікарською хворобою, з хворими без ускладненого алергологічного анамнезу

Матеріали і методи дослідження. Під наглядом знаходилось 195 хворих на поширені дерматози, що асоційовані з лікарською хворобою. Серед обстежених реєстрували 23, 60 % хворих на лікарську хворобу (ЛХ), 12,3 % хворих на екзему, 11,3 % хворих на харчову токсидермію, 13,8 % хворих на псоріаз, 12,8 % хворих на алергічний дерматит, 26,2 % хворих – на інші дерматози. Сенсibiliзацію до лікарських засобів виявляли за допомогою ультразвукового тесту, реакції агломерації лейкоцитів, швидкості осадження еритроцитів в присутності лікарських засобів (ЛЗ).

Стан адаптації визначали по співвідношенню вміста лімфоцитів і сегментоядерних нейтрофілів в лейкоцитарній формулі (Гаркаві Л. Х., Квакіна Е. Б., Уколова М. А., 1990). Індекс по Гаркаві мав наступні градації: а) зона тренування – 0,32 – 0,51; б) зона спокійної активації – 0,52 – 0,71; в) зона підвищеної активації > 0,71; г) стрес < 32. Рівень адаптаційної напруги вивчали у 245 хворих на поширені дерматози, із яких у 163 поширені дерматози асоціювалися із лікарською хворобою (45 – лікарська хвороба, по 25 – алергічний дерматит та рожеві вугрі, 24 – псоріаз, 22 – екзема та харчова токсидермія), а у 82 – алергологічний анамнез не мав ускладнень (по 15 обстежених – лікарська хвороба і псоріаз, по 10 – алергічний дерматит, рожеві вугрі, екзема, харчова ток-

сидермія). Контрольну групу склали 15 практично здорових осіб.

Результати та їх обговорення. Серед 195 хворих на поширені дерматози алергічні реакції до ЛЗ виявляли практично у всіх обстежених. Серед хворих на екзему сенсibilізація встановлена у 70,8 % обстежених, серед хворих на харчову токсидермію – у 22,7 % обстежених, серед хворих на псоріаз – у 44,4 %, серед хворих на алергічний дерматит – у 72,0 %, серед хворих на інші дерматози – у 60,8 %. Найчастіше сенсibilізацію реєстрували до антибіотиків (48 хворих, 24,6 %), серцево-судинних препаратів (34 хворих, 17,4 %), а також до місцевих анестетиків і знеболюючих засобів (31 хворий, 15,9

%) та гіпотензивних препаратів (30 хворих, 15,4 %). Поряд з переліченими засобами у хворих на поширені дерматози встановлено алергічні реакції до протизапальних препаратів (24 хворих, 12,3 %), вітамінів (27 хворих, 13,8 %), засобів для лікування патології шлунково-кишкового тракту (22 хворих, 11,3 %), кортикостероїдних (10 хворих, 5,1 %) та антигістамінних (8 хворих, 4,1 %) препаратів.

Порівняльний аналіз порушень рівня адаптаційної напруги організму у хворих на поширені дерматози без ускладненого алергологічного анамнезу та у хворих на поширені дерматози, що асоційовані з ЛХ, представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз порушень рівня адаптаційної напруги організму у хворих на поширені дерматози без ускладненого алергологічного анамнезу та у хворих на поширені дерматози, що асоційовані з ЛХ

Показники	Хворі на поширені дерматози без ускладненого анамнезу		Хворі на поширені дерматози, що асоційовані з ЛХ		Контроль (практично здорові особи)	
	Абс. число	%	Абс. Число	%	Абс. число	%
Зона тренування	27	32,9	46	28,2	6	40
Зона спокійної активації	16	19,5	45	27,6	9	60
Зона підвищеної активації	12	14,7	26	16,0	-	-
Зона переактивації	7	8,5	23	14,1	-	-
Гострий стрес	10	12,2	13	8,0	-	-
Хронічний стрес	10	12,2	10	6,1	-	-
Усього хворих	82	100	163	100	15	100

Як свідчать дані таблиці, серед хворих на поширені дерматози без ускладненого алергологічного анамнезу в реакції тренування перебувало 32,9 % обстежених, в зоні спокійної активності – 19,5 %, в зоні підвищеної активності – 14,7 %, в зоні переактивації – 8,5 %, в зоні гострого стресу – 12,2

%, в зоні хронічного стресу – 12,2 %. На підставі цих даних порушення рівня адаптаційної напруги організму встановлено у 47,6 % хворих на поширені дерматози без ускладненого алергологічного анамнезу у порівнянні з особами контрольної групи, у котрих індекс по Гаркаві, як рівень адапта-

ційної напруги, був в межах норми, оскільки 40 % практично здорових осіб знаходились в зоні тренування, а 60 % – в зоні спокійної активації. Згідно даним цієї ж таблиці, серед всієї групи хворих на поширені дерматози, що асоційовані з ЛХ, порушення індексу адаптаційної напруги виявлено у 44,2 % обстежених, 16 % із яких перебувало в зоні підвищеної активності, 14,1 % - в зоні переактивації, 8 % - в зоні гострого стресу і 6,1 % - в зоні хронічного стресу. Фактично аналіз отриманих даних свідчить, що вірогідної різниці в порушеннях адаптаційних механізмів у хворих на поширені дерматози без ускладненого анамнезу (47,6 %) і у хворих на поширені дерматози, що асоційовані з ЛХ (44,2 %), немає. Між тим, якщо серед хворих на поширені дерматози, що асоційовані з ЛХ, більше хворих знаходилось в зоні підвищеної активації та переактивації (30,1 %) і менше в зоні гострого і хронічного стресу (14,1 %), то серед хворих без ускладненого алергологічного анамнезу навпаки менше хворих знаходилось в зоні підвищеної активації та переактивації (23,2 %) і більше хворих - в зоні гострого і хронічного стресу - (24,4 %). Аналіз індексу адаптаційної напруги щодо кожного дерматозу показав, що в зоні підвищеної активації перебували переважно хворі на псоріаз (29 %) і на лікарську хворобу (22%); в зоні переактивації – хворі на харчову токсидермію (22 %), на рожеві вугрі (16 %), на алергічний дерматит (16 %) та екзему (14 %); в зоні гострого і хронічного стресу – хворі на алергічний дерматит (24 %), лікарську хворобу (16 %) та екзему (14 %).

Висновок. У хворих на поширені дерматози без ускладненого алергологічного анамнезу і у хворих на поширені дерматози, що асоційовані з ЛХ, без вірогідної різниці між ними виявлені вагомні порушення адаптаційних механізмів – відповідно у 47,6 % (із них 23,2 % обстежених знаходились в зоні підвищеної активації та переактивації і 24,4 % в зоні гострого та хронічного стресу) і у 44,2 % (із них 30,1 % обстежених знаходилось в зоні підвищеної активації і переактивації та 14,1 % - в зоні гострого і хронічного стресу).

УДК 616.517-08.37-035-056.5

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НАНО-ИММУНОМОДУЛЯТОРА В КОМПЛЕКСНОЙ ТЕРАПИИ ПСОРИАТИЧЕСКОЙ БОЛЕЗНИ У ЛИЦ С ИЗБЫТОЧНЫМ ВЕСОМ

Федотов В. П., Кириенко В. А.

*Запорожский государственный
медицинский университет*

Псориаз – один из самых часто регистрируемых дерматозов, поражая практически 2-3% всего населения земного шара. Псориаз – это генетически детерминированное хроническое аутоиммунное полисистемное заболевание мультифакторной природы, которое характеризуется доброкачественной гиперпролиферацией эпидермиса, папуло-сквамозной сыпью, стадийностью, нередко тяжелым клиническим течением с вовлечением в патологический процесс опорно-двигательного аппарата и внутренних органов и соответствующими морфологическими и функциональными изменениями.

Нарушения иммунной системы и развитие слабого иммунного ответа у больных данным дерматозом обусловлено антигенной мимикрией, генетическими факторами, которые контролируют процессы нормальной дифференциации иммунокомпетентных клеток, сбоям или поломками нейро-гуморальных механизмов. Характерно снижение Т-лимфоцитов, изменение коэффициента соотношения Т-хелперов/Т-супрессоров за счет увеличения Т-супрессоров, повышения уровня иммуноглобулинов класса IgG, IgA, компонентов комплемента C3, C4, что свидетельствует об активизации в них процессов образования аутоантител, циркулирующих иммунных комплексов и, соответственно, угнетения защитных механизмов. На основании этого сделан вывод, что патогенез при псориазе в основном аутоиммунный. Важным патогенетическим звеном иммунных нарушений при псориазе есть девиа-